

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія музики і хореографії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКОМПАНеМЕНТ

галузі знань 0202 Мистецтво
спеціальності 5.02020401 Музичне мистецтво

Київ
2017 рік

Робоча програма «Акомпанемент» для студентів галузі знань
0202 Мистецтво, спеціальності 5.02020401 Музичне мистецтво

Розробники:

Сокальська Валентина Феліксівна, викладач циклової комісії музики і
хореографії Університетського коледжу Київського університету імені
Бориса Грінченка

Павловська-Єжова Тетяна Андріївна, викладач циклової комісії музики і
хореографії Університетського коледжу Київського університету імені
Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії

 (Романова Т.В.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма:

- Змістовий модуль №5. Закріплення концертмейстерських навичок. Транспонування, читання нот з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Акомпанемент»

V. Карта індивідуальної роботи

VI. Карта самостійної роботи студента. Завдання для самостійної роботи.

VII. Програмні та контрольні вимоги курсу.

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Очікувані результати

XII. Орієнтовний репертуарний список

XIII. Рекомендована література:

- Основна;
- Додаткова.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: підготовка майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва, який володіє необхідними навичками концертмейстерсько-акомпаніаторської роботи з урахуванням професійної спрямованості та специфіки роботи з дитячим колективом, здатного здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті педагогічної взаємодії; формування навичок успішної особистості: ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості, потреби в творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Завдання курсу:

- виховання професійних якостей концертмейстера-акомпаніатора, опанування концертмейстерськими компетенціями, які забезпечать успішність майбутньої професійної діяльності;
- формування у студентів художнього смаку і виконавської культури, почуття стилю, ознайомлення з кращими зразками класичної вітчизняної та зарубіжної музики, народної музичної творчості;
- оволодіння різноманітним музично-педагогічним репертуаром, постійне його розширення, створення репертуарного фонду для майбутньої творчої самостійної роботи;
- формування практичних умінь і навичок роботи з дітьми шкільного та дошкільного віку;
- розвиток творчих здібностей студентів;
- набуття студентами певної виконавської свободи у виконанні музичних творів;
- формування у студентів вміння застосовувати в навчально-виховному процесі надбань класичних і сучасних педагогічних досліджень, новаторських ідей;
- створення у студентів позитивної мотивації до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності.

В процесі вивчення дисципліни «Акомпанемент» у студента мають бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- знання основ теорії освіти та виховання, педагогіки та психології;

- застосування методів самовиховання, орієнтованих на систему індивідуальних, національних, загальнокультурних цінностей;
- здатність до аналізу та синтезу;
- спроможність до організації і планування;
- розуміння сутності та соціальної значущості своєї майбутньої професії;
- уміння використовувати інформаційно-комунікативні засоби та інноваційно-педагогічні технології у процесі вирішення професійних завдань;
- здатність до освоєння нового;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- мотивація до покращення якості результату;
- прагнення до постійного професійного вдосконалення, успішної творчої самореалізації та бажання досягти успіху;
- здатність до комплексного розв'язання проблем;
- здатність до критичного мислення;

фахові:

- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до здійснення професійної діяльності;
- знання традиційних та сучасних вітчизняних та зарубіжних методик музично-педагогічної освіти та виховання;
- здатність особистості до усвідомлення музики як явища суспільного життя;
- здатність нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності,
- демонструвати предметну та сучасну базу знань;
- здатність професійно взаємодіяти з учасниками культурно-просвітницької діяльності;
- володіння методами навчання і виховання засобами фортепіанного виконавства;
- володіння професійною термінологією;
- здатність до творчості;
- спроможність раціонально організовувати та розподіляти навчальний час;

- здатність аналізувати навчальну літературу, вміння робити висновки та узагальнення на основі опрацювання літературних джерел;
- здатність опрацьовувати додатковий музичний матеріал як з питань навчального процесу, так і самоосвіти;

предметні:

- готовність до високохудожнього виконання музичних творів, володіння мистецтвом інструментального супроводу;
 - уміння реалізувати в роботі акомпаніатора навички, набуті на заняттях з основного музичного інструменту;
 - володіння мистецтвом швидкого орієнтування в нотному тексті, швидким баченням всього твору: форми, партитури (в тому числі тієї, що складається з трьох рядків);
 - здатність акомпанувати солісту, ансамблю та учнівському хору відповідно до конкретних завдань професійної музично-педагогічної діяльності;
 - володіння інтуїтивним відчуттям соліста, розумінням його художніх намірів;
 - здатність до партнерської співпраці концертмейстера з солістом, активної участі в створенні інтерпретації твору;
 - спроможність акомпанувати власному співу, володіючи співвідношенням голосу та супроводу;
 - володіння в достатньому обсязі вокально-хоровою літературою (романси, народні та авторські пісні, дошкільний та шкільний репертуар);
 - здатність застосовувати навички читання з листа, підбору на слух, імпровізації в професійній діяльності;
 - орієнтування в різних фактурах вокально-хорових творів;
 - готовність вносити зміни в партію акомпанементу в залежності від художньо-технічних задач (транспонування, спрощення нотного тексту);
 - володіння знаннями особливостей співацького дихання, фразування;
 - спроможність поєднувати акомпаніаторські навички з елементами диригентської техніки;
 - здатність пристосуватися до кожного виконавця:
- а) підтримати його, де потрібно,

б) підкорятися, де потрібно,

с) керувати ним;

– застосування законів ансамблевих співвідношень, відчуття єдності і взаємодії між партією соліста і партією акомпанементу;

– володіння специфікою акомпанування ритмічним рухам (вправа, танець, гра);

– знання методичної літератури з теорії і практики концертмейстерської діяльності;

– здатність до музично-теоретичного та художньо-виконавського аналізу вокально-хорових творів;

– змога об'єднати творчі, педагогічні і психологічні функції;

– прагнення реалізовувати власні музичні здібності та фахові уміння в активній соціально - просвітницькій діяльності;

– готовність до концертно-виконавської діяльності;

– стійка потреба до професійного самовдосконалення.

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКОМПАНеМЕНТ

Курс	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p><u>Кількість кредитів:</u> 3</p> <p><u>Загальний обсяг дисципліни (години):</u> 108 годин</p> <p>IV курс – 36 год.</p> <p><u>Тижневе навантаження:</u> 1 год.</p>	<p><u>Шифр та назва галузі знань:</u> Мистецтво 0202</p> <p><u>Шифр та назва спеціальності:</u> 5.02020401 «Музичне мистецтво»</p> <p><u>Освітньо-кваліфікаційний рівень:</u> "молодший спеціаліст"</p>	<p><u>Рік підготовки:</u> IV</p> <p><u>Семестр:</u> 7</p> <p><u>Аудиторних занять</u> – 20 год.:</p> <p>З них: практичні заняття - 14 год.: індивідуальні – 4 год.</p> <p>підсумковий контроль – 2 год.:</p> <p><u>Самостійна робота</u> – 16 год.:</p> <p><u>Види контролю:</u> залік у 7- му семестрі</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 5. Закріплення концертмейстерських навичок. Транспонування, читання нот з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту.

1	Удосконалення концертмейстерських навичок – важлива складова професійної компетентності вчителя музики та музичного керівника.	2	2				
2	Основні методичні аспекти формування та розвитку концертмейстерських навичок.	3	2	1			
3	Засвоєння узагальнених фактурних формул як метод навчання читання нот з листа.	4	1			3	
4	Формування навичок зорового сприйняття нотного тексту та фізичного відчуття клавіатури.	3	2	1			
5	Значення аплікатури в формуванні навичок читання з листа.	5	1		1	3	
6	Визначення синтаксичної побудови нотного тексту.	3	2	1			
7	Практичне значення транспонування музичного твору. Основні види транспонування.	2	1	1			
8	Транспонування пісенного репертуару.	4	1			3	
9	Навички підбору мелодії на слух. Гармонізація акомпанементу за заданими гармонічними формулами.	5	1			4	
10	Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту програмових музичних творів.	5	1		1	3	Залік
	Всього:	36	14	4	2	16	
	Всього за навчальним планом:	108	75	4	6	23	

ПРОГРАМА курсу «АКОМПАНЕМЕНТ»

Змістовий модуль № 5. Закріплення концертмейстерських навичок.

Транспонування, читання нот з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту.

Тема № 1. Удосконалення концертмейстерських навичок – важлива складова професійної компетентності вчителя музики та музичного керівника (2 год.)

Формування та удосконалення концертмейстерських навичок, визначення їх місця і ролі в майбутній педагогічній діяльності. Закріплення виконавських навичок володіння звуковидобуванням. Розвиток технічних умінь і навичок. Виховання виконавської майстерності.

Закріплення навиків аналізу музичного тексту, закріплення навичок виконання пісні під власний супровід. Розучування романсу і пісні з більш складним акомпанементом.

Тема № 2. Основні методичні аспекти формування та розвитку концертмейстерських навичок (3 год.)

Методика формування навичок акомпанування.

Поняття фактури. Фактура – музична тканина, сукупність елементів викладу (основна мелодія, інші мелодійні голоси, акорди, фігурація, орнаментика). Види фактури: монофонічна, поліфонічна, гомофонічна (голос + супровід), акордова (моноритмічне багатоголосся).

Удосконалення навичок виконання різних способів викладу акомпанементу - акордовий, фігураційний, змішаний.

Засвоєння основних аспектів роботи над музичним твором.

Спів під власний супровід.

Тема № 3. Засвоєння узагальнених фактурних формул як метод навчання читання нот з листа (4 год.)

Основні вимоги для удосконалення навичок читання з листа:

- оволодіння системою нотного запису;
- оволодіння технікою прискореного читання нот;
- структуровано осмислене сприйняття тексту;
- швидкість і точність моторної реакції;
- здатність наперед визначати розгортання музичного тексту.

Формування навичок розпізнавання найбільш розповсюджених типових мелодійних та гармонійних зворотів. Акордові стереотипи в акомпанементі.

Диференціація рівнів фактури (першочерговість мелодичного голосу в загальній звуковій тканині).

Тема № 4. Формування навичок зорового сприйняття нотного тексту та фізичного відчуття клавіатури (3 год.)

Розвиток слухово-рухових зв'язків як вирішальна умова успішного читання нот з листа. Формування навичок орієнтування рук і пальців, що не потребують постійної підтримки зору. Розвиток здібностей бачити, читати та запам'ятовувати нотний текст раніше його виконання, передбачати варіантні зміни. Вправлятися в грі акордів, інтервалів «сліпим» методом, не дивлячись на клавіатуру.

Тема № 5. Значення аплікатури в формуванні навичок читання нот з листа (5 год.)

Формування у студентів власного ставлення до виконавчих завдань через усвідомлення аплікатурних принципів.

Поняття «аплікатура»: *apliko* (італ.) – прикладання, спосіб розташування та порядок чергування пальців при грі на інструменті.

Основні аплікатурні принципи. Виховання елементарних аплікатурних навичок (засвоєння в різноманітних позиційних формулах, гамах, арпеджіо, акордах).

Самостійний підбір аплікатури при ескізному вивченні творів.

Повторення аплікатурних варіантів в заданих прикладах з метою доведення до автоматизму виконання.

Тема № 6. Визначення синтаксичної будови нотного тексту (3 год.)

Розвиток умінь і навичок визначати синтаксичну будову тексту – передумова осмисленого сприйняття горизонталі викладу. Вірогідні ознаки розчленування нотного тексту: точні або варійовані повтори; співвідношення фраз типу питання-відповідь; ритмічні зупинки; контрастні співвідношення; синтаксичне групування музичного тексту у певні смислові одиниці (мотиви, фрази, речення, періоди, розділи форми).

Формування навичок швидкого охоплення вертикалі нотного викладу.

Тема № 7. Практичне значення транспонування музичного твору. Основні види транспонування (2 год.)

Формування навичок транспонування як важливий фактор загального музичного розвитку студента. Практичне значення: (transponieren (лат.) – переміщати, переміщати) – переміщення музичного твору або його частини, пристосування до зручного виконання.

Види транспонування.

Тема № 8. Транспонування пісенного репертуару (4 год.)

Оволодіння прийомами і методами транспонування.

Основні вимоги до транспонування:

- визначення основної тональності;
- визначення акорду, в межах якого проходить мелодична лінія;
- осмислення тривалості звучання акордів;
- фактурна частота гармонічних змін;
- аналіз інтервального співвідношення звуків мелодії, аналіз гармонічних функцій.

Виконання сукупності гармонічних вправ (в секвентному розвитку правою і лівою руками), виконання послідовності акордів від заданих звуків).

Транспонування на $\frac{1}{2}$ тону вверх чи вниз вокальної партії пісень шкільного репертуару.

Тема № 9. Навички підбору мелодії на слух. Гармонізація акомпанементу за заданими гармонічними формулами (5 год.)

Розвиток умінь самостійно підібрати мелодію по слуху і розгорнутий акомпанемент до неї.

Процес підбору по слуху:

- визначення плану твору, його стилістики і жанру, вичленення головних елементів супроводу;
- фактурне оформлення мелодії;
- збагачення мелодії у правій руці відповідно до певних жанрових особливостей (підголоски, подвійні ноти);
- партія лівої руки ділиться на бас-акорд, розкладається на гармонічні фігурації.

Підбір по слуху знайомої мелодії і спрощеного акомпанементу до неї за заданими гармонічними формулами.

Тема № 10. Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту програмових музичних творів (5 год.)

Адаптування – створення спрощеного акомпанементу твору дошкільного чи шкільного репертуару. Основні принципи адаптування:

- збереження художнього змісту твору, стильових ознак творчості композитора;
- рельєфне виконання мелодії в загальній фактурі;
- створення зручної для виконання інструментального супроводу.

В процесі створення спрощеного акомпанементу незмінними залишаються характер музичного образу, засоби виразності – мелодія, гармонія, лад, ритм, динаміка, фразування.

Зміні підлягає фактурний виклад.

Навчально-методична карта

Модулі	Змістовий модуль № 5																																												
Назва модуля	Закріплення концертмейстерських навичок. Транспонування, читання з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту																																												
Заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36									
Практ. заняття	1	2	3	4		5				6	7		8					9	10			11		12				13				14													
Теми практичних занять	Удосконалення концертмейстерських навичок - важлива складова професійної компетентності вчителя музики та муз. керівника				Основні методичні аспекти формування та розвитку концертмейстерських навичок				Засвоєння узагальнених фактурних формул як метод навчання читання нот з листа				Формування навичок зорового сприйняття нотного тексту та фізичного відчуття клавіатури				Значення аплікатури в формуванні навичок читання нот з листа				Визначення синтаксичної побудови нотного тексту				Практичне значення транспонування музичного твору. Основні види транспонування				Транспонування пісенного репертуару				Навички підбору мелодії на слух. Гармонізація акомпанементу за заданими гармонічними формулами				Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту програмових музичних творів								
Індивід.					Заняття1								Заняття2								Заняття3				Заняття4																				
Самост. робота									Заняття № 1-3								Заняття № 4-6												Заняття №7-9								Заняття № 10-13				Заняття № 14-16				
Види поточного																ПК																				ПК									
Підсумковий контроль	Залік																																												

Карта індивідуальної роботи

Змістовий модуль № 5. Закріплення концертмейстерських навичок. Транспонування, читання нот з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні методичні аспекти формування та розвитку концертмейстерських навичок.	1
2	Формування навичок зорового сприйняття нотного тексту та фізичного відчуття клавіатури.	1
3	Визначення синтаксичної побудови нотного тексту.	1
4	Практичне значення транспонування музичного твору. Основні види транспонування.	1
	Всього:	4

Карта самостійної роботи

Тема змістового модуля № 5:

**Закріплення концертмейстерських навичок.
Транспонування, читання нот з листа, гармонізація
та спрощення нотного тексту**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	Контроль	Кількість балів
1	Засвоєння узагальнених фактурних формул як метод навчання читання нот з листа.	3	Практичне заняття	5
2	Значення аплікатури в формуванні навичок читання з листа.	3	Практичне заняття	5
3	Транспонування пісенного репертуару.	3	Практичне заняття	5
4	Навички підбору мелодії на слух. Гармонізація акомпанементу за заданими гармонічними формулами.	4	Практичне заняття	5
5	Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту програмових музичних творів.	3	Практичне заняття. Модульний контроль	5
	Всього:	16		25

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль № 5. Закріплення концертмейстерських навичок.

Транспонування, читання нот з листа, гармонізація та спрощення нотного тексту.

Тема № 3. Засвоєння загальних фактурних формул як метод навчання читання нот з листа. (3год.)

1. Вправлятись в грі різних типових фактур акомпанементу. Вправи на різні види техніки.
2. Опрацювання фактурних форм супроводу в програмових творах: романс, дитяча пісня.

Тема № 5. Значення аплікатури в формуванні навичок читання нот з листа. (3 год.)

1. Закріплення принципу природної послідовності пальців (гра вправ, гам, арпеджіо).
2. Формування навичку зорово-слухового впізнання інтервалу або акорду за його специфічним малюнком. Гра секвентних послідовностей інтервалів, акордів (висхідний і нисхідний рух).
3. Самостійний підбір аплікатурних варіантів з урахуванням основних аплікатурних принципів. Вирішення художньо-виконавських завдань в творах для ескізного вивчення (1 твір з дошкільного репертуару, 1- 3 шкільного).

Тема № 8. Транспонування пісенного репертуару. (3 год.)

1. Опрацювання теми: «Види транспонування. Способи транспонування».

Формування практичних умінь і навичок транспонування.

2. Транспонування однієї дошкільної та однієї шкільної пісні (запис нотного тексту та виконання на інструменті).

Тема № 9. Навички підбору мелодії на слух. Гармонізація акомпанементу за заданими гармонічними формулами. (4 год.)

1. Послідовність дій при підборі музичного матеріалу на слух.
2. Підібрати відому дитячу пісню(мелодію), визначити тональність, розмір, ритмічний малюнок вокальної партії.
3. Підібрати акомпанемент. Визначити логіку ритмічного і гармонічного розвитку. Зазначити гармонічні послідовності.
4. Вправлятись в гармонізації акомпанементу знайомих пісень за заданими нескладними гармонічними формулами (T-S-D-T) та їх різновидами.

Тема № 10. Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту програмових музичних творів. (3 год.)

1. Самостійний підбір двох пісень чи творів до музично-ритмічних рухів. Аналітичний розбір визначених творів.
2. Ознайомлення та ескізне вивчення.
3. Знаходження адаптованого варіанту виконання з урахуванням дотримання основних принципів

Програмні вимоги

IV курс

Модуль 5: Закріплення концертмейстерських навичок , умінь гармонізації та спрощення нотного тексту.

Виконання романсів, арій із складною фактурою акомпанементу. Закріплення виконавських навиків, володіння звуковидобуванням в творах різних стилів, жанрів, форм. Закріплення навичок виконання пісні під власний супровід. Спрощення та ускладнення фактури акомпанементу. Закріплення навиків імпровізації на задану тему, вміння змінювати фактуру, ритмічну основу супроводу тощо. Гармонізація мелодії з використанням елементів імпровізації, одночасне виконання мелодії та акомпанементу. Удосконалення техніки читання нот з листа зі складним ритмом, модуляцією. Транспонування шкільних пісень на пів тона, тон вгору і вниз.

Надання особливої уваги самостійній роботі, розвивати вміння самостійно визначати та реалізовувати виконавські завдання.

Контрольні вимоги

IV курс

VII семестр: 1 контрольне заняття. Жовтень.

Виконання пісні шкільного репертуару.

Створення акомпанементу за заданими гармонічними формулами.

Гармонізація мелодії дитячої пісні.

VII семестр: 2 контрольне заняття. Грудень.

Виконання 2-х творів:

- класичний романс або авторська пісня
- твір дошкільного репертуару

Транспонування нескладної мелодії на м.2 та в.2. Гармонізація мелодії дитячої пісні.

Форми контролю та критерії оцінювання

Оцінювання роботи студентів здійснюється шляхом **поточного** та **підсумкового** контролю і закінчується **заліком**.

Поточний контроль оцінює роботу студента на практичному занятті та його самостійну роботу за такими критеріями:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного заняття;
- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки і самоконтролю.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді контрольного заняття, публічного виступу на конкурсі, концерті тощо.

Залік – це вид контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та підсумкового контролю, самостійного опрацювання та відвідування занять протягом терміну вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання поточного контролю

№п/п	Рейтингові бали (визначає викладач)	Критерії оцінювання
1	9 - 10	Високий рівень самостійної підготовки. Активність і результативність роботи студента протягом заняття. Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно поєднувати теоретичні і практичні знання.
2	7 - 8	Якісна самостійна підготовка з незначними недоліками. Розуміння змісту практичних завдань. Недостатня активність, ініціативність та результативність студента в процесі заняття.
3	5 - 6	Середній рівень самостійної підготовки. Пасивність на занятті, неспроможність до обґрунтування, аргументації, самоаналізу та самоконтролю. В практичній роботі допускаються суттєві неточності та помилки. Недостатня результативність праці.
4	3 - 4	Низький рівень самостійної підготовки. Недостатність теоретичних знань і практичних умінь. Пасивність на занятті, нездатність до опанування проблемних завдань.
5	1 - 2	Відсутність самостійної підготовки, активності та результативності роботи студента протягом заняття. Неспроможність виконувати необхідні практичні завдання, невміння робити узагальнення і висновки.

Шкала оцінювання підсумкового контролю

№п/п	Рейтинговий бал	Критерії оцінювання
1	23-25	Високий рівень концертмейстерських компетентностей. Програмові твори виконані яскраво, емоційно, стилістично вірно. Студент демонструє великий діапазон звукових барв, відчуття форми, ансамблю, метро-ритмічної структури, вільне використання засобів музичної виразності, артистизм.
2	21-22	Достатній рівень концертмейстерських компетентностей. Твори виконані стилістично вірно, емоційно. Відсутні текстові помилки, продемонстрована ритмічна організованість та інтонаційна образність. Виступ має певні недоліки: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери, розуміння особливостей фразування та артикуляції.
3	19-20	Достатній рівень концертмейстерських компетентностей. Твори виконані емоційно, відповідно до стилю і змісту музики. Мають місце окремі недоліки інтонації, метро-ритму, ансамблевої єдності. Виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.
4	17-18	Середній рівень концертмейстерських компетентностей. Достатньо стабільна якість виконання. Точний ритм, темп. Швидка реакція на текстові помилки. Присутнє неякісне звуковидобування, непродумане фразування, хитка інтонація, порушене відчуття ансамблю між сольною партією та акомпанементом.
5	15-16	Низький рівень концертмейстерських компетентностей. Технічно та емоційно недосконале виконання, з допущенням значних текстових помилок. Непереконлива образно-емоційна інтерпретація музичного твору.
6	1-14	Недостатній рівень володіння концертмейстерськими компетентностями. Програма виконується нестабільно, з великою кількістю помилок, зупинками та стилістичними помилками. Незадовільний стан слухового контролю, нечисте інтонування, неточний ритм. Не відтворений художній зміст твору.

**Оцінювання підсумкового рівня
засвоєння навчального матеріалу (залік)**

Оцінка за стобальною шкалою	Рейтингова оцінка	
1	3	4
90-100	A	ЗАРАХОВАНО
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	НЕ ЗАРАХОВАНО
1-34	F	

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ п/п	Види діяльності	Кількість балів
1	Практичне заняття	10
2	Підсумковий контроль	25
3	Самостійна робота	5
4	Відвідування практичних та індивід. занять	0,5

Методи навчання

- I. Методи організації та здійснення навчально - пізнавальної діяльності
- За джерелом інформації:
 - Словесні: пояснення, розповідь, бесіди;
 - Наочні: практично - виконавський показ, спостереження.
 - За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
 - За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
 - За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.
- II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.
- Виконавський показ викладача;
 - Створення ситуації зацікавленості;
 - Заохочення до концертної діяльності;

Методичне забезпечення курсу

1. Навчальні посібники (ноти, електронні носії інформації).
2. Робоча навчальна програма.
3. Методична література.
4. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 492 с.
5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. /Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В. (та ін.); наук. кер. О.Л. Кононенко. – Київ: «МЦФЕР-Україна», 2014.
6. Збірники «Музика в дитячому садку».
7. Збірники «Пісні для учнів 1-2 та 3-4 кл. загальноосвітньої школи».
8. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 клас, затверджена Колегією Міністерства освіти і науки 4 серпня 2016 року.
9. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, 1-4 класи (оновлена), 2016р.

Очікувані результати:

- здатність до комплексного розв'язання проблем;
- здатність до критичного мислення;
- креативність;
- когнітивна гнучкість;
- емоційний інтелект;
- знання функції акомпанементу, особливості його виконання залежно від стилю музики, складу ансамблю і соліста;
- оволодіння методикою акомпанування, гри в ансамблі, супроводу власному співу, роботи над творами класичного і дитячого вокального репертуару;
- засвоєння закономірностей стилю, жанру, їх рис і особливостей ;
- використання технології проведення інтерпретаційного аналізу;
- орієнтування у вікових особливостях вокального розвитку дітей дошкільного та шкільного віку;
- засвоєння закономірностей виконання сольної партії і партії супроводу;
- усвідомлення смислових навантажень різних видів акомпанементу;
- оволодіння технологіями читання нот з листа, транспонування, підбору по слуху, імпровізації;
- розуміння логіки спрощення ускладнених гармонічних голосів, фактур акомпанементу;
- оволодіння музично-педагогічним репертуаром та принципами його добору в професійній діяльності;
- здобуття навичок акомпанування солісту, ансамблю, хору, учнівському класу з урахуванням особливостей кожного з видів супроводу;
- вміння акомпанувати власному співу, володіючи співвідношенням голосу та супроводу;
- орієнтування в різних фактурах вокально-хорових творів;
- спроможність вносити зміни в партію акомпанементу в залежності від художньо-технічних задач;
- розуміння логіки розвитку музичної думки;

- орієнтування в міжпредметних зв'язках в процесі аналізу і виконання музичного матеріалу;
- змога логічно будувати форму твору в роботі з дитячим репертуаром;
- використання теоретичних та практичних знань в процесі читання нот з листа, транспонування;
- здійснення музично-слухового контролю;
- здатність створювати цілісний музичний образ;
- психологічне володіння собою в процесі публічного виступу;
- обізнаність в плануванні навчально-виховного процесу;
- орієнтування в довідковій і методичній літературі;
- потреба в удосконаленні професійної компетентності, педагогічної та виконавської майстерності.

Орієнтовний репертуарний список

Український романс

1. Д. Бортнянський. Гімн місяцю
2. О.Білаш. Минуле не вернуть
3. М.Вериківський. Все тобі, Образ кохання
4. С.Гулак-Артемовський. Стоїть явір над водою
5. К.Данькевич. Пісня Олесі
6. Л.Дичко. Воля народу
7. О.Єдличко. Гомін, гомін по діброві
8. В.Заремба. Дивлюсь я на небо
9. М.Кропивницький. Соловейко
10. А.Кос-Анатольський. Ой ти, дівчино, з горіха зерня, Я тебе кохаю
11. М.Колеса. Я марила всю нічку
12. В.Косенко. Удовицю я любив, Колискова
13. М.Лисенко. Айстри, Минають дні, Ой, одна я, одна, Мені однаково
14. С.Людкевич. Тайна, Спи, дитинко моя

15. М.Маркевич Нащо мені чорні брови
16. Г.Майборода Я марила всю нічку, Полягли жита
17. Ю.Мейтус. Шпак
18. О.Нижанківський. О, не забудь
19. Ф.Надененко. Без вас вам все сказав би знову, Осінь, Сонце, Чорнії брови, карії очі
20. О.Рубець. Думи мої, думи
21. Л.Ревуцький. Ну, розкажи, Не питай, Брате мій
22. Г.Сковорода. Стоїть явір над водою
23. Д.Січинський. Бабине літо, У гаю, гаю
24. К.Стеценко. Вечірня пісня, Хотіла б я піснею стати, Стояла я і слухала весну
25. Я Степовий. Утоптала стежечку, Ноктюрн, Ой, три шляхи широкії,
Ой кум до куми залицявся
26. Б.Фільц. Дощик, Любимо землю свою, Люблю весну

Російський романс

1. О. Аляб'єв, сл. Дельвіга «Соловей»
сл. Козлова «Вечерний звон»
2. П. Булахов, сл.Н.Н. «Не пробуждай воспоминаний», «И нет в мире очей»
3. М. Балакірєв, сл. Арсен'єва «Баркарола»,
сл. Лермонтова «Слышу ли голос твой»
4. М. Варламов, сл. Фета «На заре ты её не буди»,
сл. Пушкіна «Я вас любил»
5. О. Гурильов, сл. Макарова «Колокольчик»,
сл. Люберецького «Домик-крошечка»
6. М. Глінка, «Я помню чудное мгновенье»,
Гуде вітер вельми в полі
7. О. Даргомижський, сл.Дельвіга «Шестнадцать лет»
8. С. Рахманінов, сл. Пушкіна «Не пой, красавица, при мне»,
сл. Бекетової «Сирень»
9. М. Римський-Корсаков, сл. Пушкіна «На холмах Грузии»,
сл. Майкова «О чём в тиши ночей»
10. П. Чайковський, сл. Фета «Я тебе ничего не скажу»,
сл. Романова «Растворил я окно»

Шкільний репертуар

Народна пісня

Українські колядки та щедрівки: “Щедрик”, “Ой хто, хто Миколая любить”, “Нова радість стала”, “Коляд, коляд, колядниця”.

Укр. нар. пісні: «Чи не той то Омелько», «Садок вишневий коло хати».

Укр. нар. комічні пісні: «Іде, іде дід, дід», “Грицю, Грицю, до роботи”,

“Про Омелька”, “Ой джигуне, джигуне” та ін.

Укр. нар. пісні “Українка я маленька”, “Прилетів комарик”, “Ой на горі жито”,

“Гарний танець гопачок”, “Павочка ходить”, “Вийди, вийди сонечко”, “Женчикок-

бренчикок”, “Пішли діти в поле”, “Вийшли в поле косарі”, “Ходить гарбуз по городу”,

“Котик”, “Два півники”, “А ми просо сіяли”, “Котику сіренький”, “Подоланочка”,

“Вийди, вийди, Іванку”, “Їхав козак за Дунай”, “Гей, там на горі Січ іде».

Пісня-забавлянка “Танцювала ріпка з маком”.

Авторська пісня

1. М. Вербицький. Гімн України
2. О.Янушкевич. Козачата, Весняні котики
3. М.Балема. Рідна калина моя, Козацькому роду нема переводу
4. В.Гребенюк. Слався, Україно, Батьківщина
5. Л.Рожелюк. Пісня України
6. пол. нар. пісня Жайворонок
7. Н.Рубальська. Присвята рідній мові, Танок сніговиків, Різні барви у природи
8. В.Верховинець. Наша хата, Ой чого ти, метелику?
9. М.Дремлюга. Відлітали журавлі
10. Горова Леся. Пісенька для всіх, Дві пісеньки, Зима
11. Б.Савельєв. Справжній друг, Із чого складається світ?
12. Ю.Шевченко. Мама, Писанки, Чудеса розсипав дощик
13. А.Мігай. Зелений світ, Зимонька-зима, Дощик
14. А.Вахнянин. Веснянка

15. М.Штанько. Я маму люблю
16. Г.Сорокопуд. Свято Перемоги
17. В.Полянський. Мрії збуваються
18. А.Лук'яненко. Баба Яга
19. Г.Гладков. Пісенька друзів
20. Г.Сасько. Пісенька Капітошки
21. І.Кириліна. Зелене слоненя, Розгнівилась на літо зима, Вінок з барвінку
22. М.Попенко. У лісовій музичній школі, Урок
23. Ю.Рожавська. Сонечко, Чарівна сопілочка
24. З.Левіна. Що нам осінь принесе?
25. А.Філіпенко. Танець осінніх листочків, Ой заграйте дударики,
Узяла лисичка скрипку, Вічний вогонь
26. Н.Май. Кап-кап-кап
27. Я.Степовий. Сніжинки, Щебетала пташечка
28. В.Книш. Мама
29. Л.Давидова. Пролісок, Наша рідна Україна
30. А.Попович. Моїй матусі
31. М.Катричко. Подарунок мамі
32. Л.Левітова. Калинова сопілочка
33. А.Кос-Анатольський. Помідорчик
34. М.Колодочка. Малювала голуба, Різні голоси
35. В.Гребенюк. Левеня, Кенгуру
36. М.Лисенко. Пісні з опери-казки “Коза-дереза”
37. Е.Брилін. Мамина усмішка
38. В.Ведмедеря. Вишиванка
39. О.Яковчук. Річенька
40. Ю.Михайленко. Мати-Україна
41. Т.Жупаніна. Рання бджілка
42. М.Дремлюга. Наш співець Тарас
43. Б.Фільц. Морозець

Дошкільний репертуар

Народна пісня

1. Ой за гаєм, гаєм
2. Ой, коточок, коточок
3. Котику сіренький
4. Сорока-ворона
5. Ладоньки
6. Дощик, обр. Т. Шутенко
7. Іде дід, дід
8. Зайчику, обр. Я. Степового
9. Дударик
10. Іди, іди, дощику
11. Ой дзвони дзвонять
12. Щедрик, щедрик, щедрівочка
13. Колядин-дин, обр. Я. Степового

Авторська пісня

1. О. Тілічєєв. Так-так, Пісня про ялинку
2. Т. Шутенко. Трикутник
3. В. Верховинець. Печу, печу хлібчик, Труби, Грицю, в рукавицю,
Щедрівочка щедрувала
4. А. Філіпенко. Калачі, Збираю урожай, Дід Мороз, Прийшла зима,
Ось ялинонька прийшла
5. Н. Грановська. Кленові листочки
6. Ю. Слонов. Це ялиночка у нас
7. М. Дремлюга. Здрастуй, здрастуй, Новий рік, Пісня про школу
8. К. Мясков. Зимонька
9. В. Вітлін. Дід Мороз
10. М. Метлов. Зима минула

11. Р. Рустамов. Співаємо пісеньку
12. Г. Фрід. Пісенька про весну
13. Н. Бахутова. Весняна святкова
14. А. Філіпенко. Гей, весна іде!, Подарунок мамі, Рідний край, моя земля,
Прощавай, садок дитячий
15. В. Таловира. Веснянка
16. М. Лисенко. Колискова
17. І. Кишко. Рідний край
18. Б. Фільц. Хочемо миру
19. К. Мясков. Чекає нас школа

Ансамблі

1. І. Беркович. Романс. Прелюдія. Марш. Полька.
2. О. Бородін. Половецькі танці з опери «Князь Ігор».
3. Й. Брамс. Угорські танці.
4. К. Верер. Марш.
5. Е. Гріг. Сюїта «Пер Гюнт»
6. М. Глінка. «Вальс-фантазія»
7. В. Гаврилін. Одинока гармонь. Марш. Весела прогулянка.
8. К. Дебюссі. Танець ляльки.
9. О. Дворжак. Слов'янські танці.
10. О. Євляхов. Вальс із балету «Івушка»
11. А. Ешпай. Танець.
12. М. Мусоргський. Гопак із опери «Сорочинський ярмарок»
13. Ф. Мендельсон. Ноктюрн.
14. С. Прокоф'єв. Гавот із Класичної симфонії.
15. С. Рахманінов. Італійська полька.
16. М. Раков. Полька.
17. О. Скорульський. Танок Сніжинок із балету «Лісова пісня»
18. Г. Свиридов. «Зимняя дорога»
19. А. Хачатурян. Танець Егіни з балету «Спартак». Вальс із драми «Маскарад»
20. П. Чайковський. Вальс квітів із балету «Лускунчик». Вальс із балету «Спляча красуня»
21. Ф. Шуберт. Лендлери. Симфонія сі-мінор.
22. Ю. Щуровський. Поема. Гумористичний танець. Іспанський танець.
23. Невідомий автор. Гопак

Рекомендована література

Основна

1. Кубонцова Є.І. Концертмейстерський клас: Учбовий посібник для студентів. - М.: Академія, 2002.-192с.
2. Люблинський О.О. Теорія і практика акомпанементу - М., Музика 1972.
3. Милич Б.Є. Воспитание ученика-пианиста. К., Музична Україна, 1982.
4. Моїсєєва М.А. До питання про фортепіанний супровід шкільного пісенно-хорового репертуару. – Житомир, 2007р.
5. Опарик Л.М. Теорія і методика читання музики з листа в класі фортепіано. Методичні рекомендації. – Київ, 2010.
6. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в початковій школі. – Тернопіль, «Богдан», 2001.
7. Шелестова Е, Чикаренко М. "Перлини українського фортепіанного ансамблю".-К., Музична Україна, 2016.-80с.
8. Шендерович О.К. В концертмейстерском классе. Размышления педагога.- М., Музика,1996.-206с.
9. «Фортепіанний ансамбль». Збірник наукових праць, вип.2. НПУ-2001р.
10. «Дитина», - Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. – Київ, 2016.
11. Концертмейстерська діяльність: історія, теорія, практика./ Львівська Державна музична академія ім. М.Лисенка. -Львів: Сполох.,2005.-108с.

Додаткова

1. Стотика І. Г. Діяльність концертмейстера та акомпаніатора: Методичні вказівки. - Мелітополь, 2000р.
2. Бурцева О.М. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Концертмейстерський клас». – Мелітополь, 1999р.
3. Мітлицька В.А., Гердова Т.С. Типологізація навчальних програм для студентів музично-педагогічних факультетів: Методичні рекомендації до практичних занять курсу «Концертмейстерський клас». – Мелітополь, 2003р.
4. Хрестоматия по аккомпаниаторской практике. М., Музыка, 2006.
5. Згурська Н.М. Методика формування музично-виконавської культури майбутнього вчителя Збірник наукових праць, вип.2, НПУ-2001р.
6. Таран І.М. Методика викладання гри на фортепіано. Методичні рекомендації, – Івано-Франківськ, 2005р.
7. Вишинський В. В. Пісні вечірньої Зорі : камер.-вок. твори : до 150-річчя від дня народж. Б. Грінченка та 200-ліття від дня народж. Т. Шевченка : навч.- репертуар. посіб. для студентів ВНЗ : [для голосу з фп.] / Віталій Вишинський ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ін-т мистецтв. — Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. — 39 с/
8. Лисенко М. В. У гаю, гаю... : музика Миколи Лисенка до "Кобзаря" Т. Г. Шевченка : вок. твори для голосу з фп. — Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2014. — 69, [2] с.
9. Луценко Д. О. Криниця мого кохання : пісні : [для співу в супроводі фп. / сл.] Дмитро Луценко. — Вид. 2-ге, з допов. та змін. — Полтава : АСМІ, 2013. — 255 с.
10. «Музична школа». Пісні для хору, з репертуару хорової капели “Дударик” вип.46, 47 – К., Музична Україна, 2012.